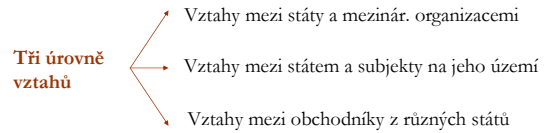

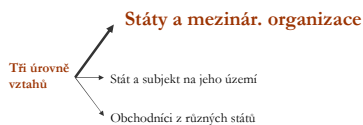
Právo mezinárodního obchodu

- Úvod – systematika mez.obchodních vztahů, roviny úpravy
- Mezinárodní ekonomické právo (mez.organizace, WTO, rozbor GATT)
- Úprava vnějších obchodních vztahů ČR/ES
- Právní režim mez.obchodních transakcí – probráno v MPS
- Rozbor jednotlivých obchodních transakcí

Systematika a úprava mezinárodních obchodních vztahů

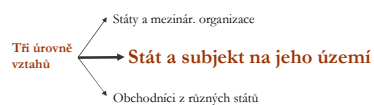

Systematika a úprava mezinárodních obchodních vztahů

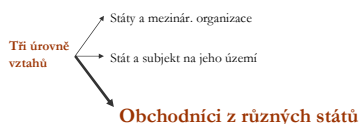
Jedná se o vztahy mezi subjekty **mezinárodního práva veřejného**. Jejich vzájemné vztahy jsou proto také tímto právem regulovány.

Systematika a úprava mezinárodních obchodních vztahů

Tyto vztahy jsou upraveny **vnitrostátním veřejným právem**. Patří sem oblasti práva veřejného, správního, finančního. Do této oblasti zasahuje výrazně i právo **komunitární** – například úprava vnějších obchodních vztahů ES.

Systematika a úprava mezinárodních obchodních vztahů

Nejširší skupina vztahů, jsou jádrem mezinárodního obchodu. Odehrávají se ovšem pouze v určitém prostředí, které je vytvářeno předcházejícími dvěma skupinami vztahů. Vztahy obchodníků jsou primárně regulovány **mezinárodním právem soukromým**, ale výrazně sem zasahují i **nestátní** prostředky úpravy, jako např. *lex mercatoria*.

Ekonomické teorie

- **liberalizmus** vs. protekcionismus

? vhodnější ?

současný trend → po II. sv. válce nahrazování bilaterálních dohod multilaterálními

postupné institucionalizování regulace mez. obchodu = Bretton-Woodský systém, GATT, WTO

Překážky obchodování

- opatření **přímo** regulující vstup a výstup zboží
celní tarify, kvóty, dovozní licence, vývozní licence, certifikace
- vnitrostátní regulace a politika
dopadá na domácí i zahraniční výrobky – technické požadavky, sanitární a fytosanitární opatření, veřejné podpory, státní monopoly, politika veřejných zakázek
- obchodní praktiky, zvyklosti, kulturní rozdíly, spotřebitelské preference
- ekonomická a strukturální charakteristika dovozní země
investiční politika země, úvěrový kredit země, průmyslová politika

Mezinárodní ekonomické právo

- je součástí mezin.práva veřejného
- zabývá se **ekonomickými vztahy mezi subjekty MPV**
- má výrazný vliv na samotné soukromoprávní mez.obchodní transakce
 - mezinárodní obchodní systém (WTO)
 - mezinárodní finanční a měnové právo
 - mezinárodní právo rozvoje
 - mezinárodní investice

Mezinárodní smlouvy – typický pramen

- dvoustranné vs. mnohostranné
- *erga omnes* vs. *inter partes*
- podle předmětu – obchodní spolupráce, regulace obchodu, daňové otázky, celní otázky, vytvoření mez.organizace, unifikace úpravy soukromoprávních vztahů
- v ekonomické oblasti pravidelně definují postavení osob/zboží na území smluvních států = režimy.

Mnohostranné MS regulující obchodní aspekty

- **nejznámější = GATT, GATS**
- **komoditní dohody** = regulace trhu s určitými **produkty**, typicky zemědělskými – např. cukr, čaj, obilí. Často zainteresovány rozvojové státy.
Účel = udržet určitou cenovou hladinu, exportní stabilita. ^{AI}
Stojí mimo GATT/WTO.

Další typy mnohostranných MS

- vytvářejících mez.organizace
- vytváření celků bez subjektivity = oblast volného obchodu, celní unie (NAFTA, LAFTA, CEFTA, ESVO)
- unifikace určitých právních otázek (Úmluva OSN o mezinárodní koupi zboží, Bruselská úmluva o pravomoci a uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních, Římská úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv)

Režimy zacházení

- **nejvyšších výhod** = stát se zavazuje přiznat subjektu ty výhody, které přiznal/přizná subjektům z kteréhokoliv třetího státu. Zajišťuje rovné zacházení se všemi cizinci. Zrovnoprávňuje veškeré cizince mezi sebou. NIC nevyžaduje zacházení cizinec vs. tuzemec.
 - omezená vs. neomezená
 - podmíněná vs. nepodmíněná
 - pozitivně vs. negativně formulovaná

Jedná se o metodu zacházení, nezajišťuje výsledek.

Využívaná (s výjimkami) v GATT (WTO).

- A1** Mezi smlouvami navzájem neexistuje žádné propojení. Některé z nich vytvářejí mezinárodní organizace (Mezinárodní organizace pro přírodní kaučuk, Mezinárodní organizace pro kávu).
- a) dohody, které stanoví jen určitá neformální pravidla. Do této skupiny jsou řazeny případy, kdy existují buďto mezivládní konzultační výbory exportujících a importujících zemí (například obchody mající za předmět zinek, koprů), anebo konzultační útvary (v rámci FAO pro citrusové ovoce, čaj, banány atd.) či gentlemanké dohody týkající se cen a kvót (cukr, čaj, rýže).
- b) dohody, které přinášejí regulaci dané oblasti. Jde o úmluvy smíšené povahy (mezi exportujícími a importujícími zeměmi) nebo úmluvy zasahující jen země exportující nebo jen země importující. Jde například o oblast obilí, kaka, ropu, cín, kaučuk. Některé z těchto dohod se zabývají jen odstraněním překážek obchodování, jiné přímo intervenují na trhu, zabývají se problematikou cen, soutěže, kvót, zřízením vyrovnávacích skladů (tzv. buffer stocks).

Administrator; 24.9.2006

Režimy zacházení

- **národní režim** = stejné zacházení s cizinci a vlastními občany (asimilace). Zacházení s cizincem by nemělo klesnout pod „minimální standard (mohl by být zvýhodněn cizinec před vlastním občanem, např. vyvlastnění, jestliže s vlastním občanem by bylo zacházeno nevhodně).

Opět využíváno v GATT (WTO).

Režimy zacházení

- **reciproční režim** = státy si navzájem poskytují stejné výhody.
- **preferenční režim** = cizincům z druhého státu jsou poskytnuty výhody, které nejsou poskytnuty cizincům z žádného jiného státu.

(s jedním státem máte režim nejvyšších výhod, s druhým nastavíte režim preferenční → státu s nejvyššími výhodami musíte poskytnout to samé, co státu preferenčnímu)

Subjekty MPV - STÁT

- různé role - spoluvůrce MS
 - normotvůrce vnitrostátního veřejného práva
 - obchodník → problematika **imunity**
- **imunita** – stát nemůže podléhat pravomoci orgánu jiného státu (vychází se suverenity) v praxi již vyřešeno, dříve velké problémy

- **procesní imunita** = nepodřízení se státu pod pravomoc orgánu jiného státu (soud)
- **exekuční imunita** = nedojde k exekuci majetku státu na základě rozhodnutí orgánu jiného státu

Imunita

Jak je to s imunitou, když stát vystupuje jako obchodník ?

- a) **tradiční koncepce** = stát má absolutní imunitu, není rozhodující, jakou činnost vykonává. Stát se ale může imunitu vzdát (výslovně vs. např. podepsání rozhodčí smlouvy)
- b) **zúžený, omezený přístup** = je rozhodující účel činnosti, kterou stát vykonává

Státy rozvojové a rozvinuté

Aspekt důležitý pro zacházení v některých oblastech – obchod. Udělování např. preferenčních a nerekipročních režimů, ve WTO, výhodnější úvěry od Světové banky.

definice rozvojového státu :

- zaostalé zemědělství, mizivý průmysl, většina obyvatel zaměstnána v prvovýrobě
- nízká úroveň výrobních prostředků
- nízká úroveň důchodu na hlavu
- vysoký přírůstek obyvatelstva, pro který není výživa
- vysoká negramotnost, nemocnost, úmrtnost
- **sebehodnocení státu** – hraje důležitou roli

státy nejméně rozvinuté, méně rozvinuté, nově industrializované
[\[VI\]](#)

Mezinárodní organizace

- jejich role při úpravě mez.obchodu/v oblasti mez.ekonomické spolupráce je velice podstatná
- jsou místem, kde se projednávají změny v ekonomických vztazích, poskytují finanční prostředky
- zákl. členění - univerzální vs. regionální (územně)
 - univerzální vs. komoditní

Snímek 17

JV1 cca 48 zemí, jako např.: Angolu, Bangladesh, Benin, Burkinu Faso, Burundi, Středoafričskou republiku, Čad, Kongo, Djibuti, Gambii, Guineu, Haiti, Lesotho, Madagaskar, Malawi, Maledivy, Mali, Mauretánii, Mosambique
Jiří Valdhans; 25.9.2006

Univerzální mez.organizace

- **OSN** - Valné shromáždění
 - Rada bezpečnosti
 - Hospodářská a sociální rada (ECOSOC)
 - Komise pro mezinárodní právo obchodní (UNCITRAL)
 - Konference pro obnovu a rozvoj (UNCTAD) : řešení obchodu zejména ve vztahu k rozvojovým státům. Spojováno s **komoditními dohodami** (káva, kakao, juta, cukr, obiloviny, olivový olej, kaučuk, zinek, nikl, měď)
 - Organizace pro průmyslový rozvoj (UNIDO)
- **Bretton-woodský systém, WIPO, UNIDROIT**

Regionální mezinárodní organizace

- **Evropa**
 - **ES, Rada Evropy, OECD** - podpora ekonomického růstu a zaměstnanosti, rozvoj obchodu. **EBRD** (Evropská banka pro obnovu a rozvoj) – podpora transformace zemí St+V. Evropy.
- **Afrika**
 - **UDEAC, CEMAC, ECOWAS, AMU, EAC, COMESA**
- **Asie**
 - **ASEAN, APEC, SAARC**
- **Amerika**
 - **MERCOSUR** (zóna volného obchodu), **CARICOM** (společný trh)

Bretton-woodský systém

- vznik bretton-woodského systému po II.světové válce znamenal výrazný posun při úpravě mez.ekon.vztahů – od dvoustranné regulace k regulaci mnohostranné.
- Klíčové organizace : **IMF** (Mezinárodní měnový fond)
 - IBRD** (Mez.banka pro obnovu a rozvoj)
 - GATT** (Všeob. dohoda o tarifech a obchodu)

v tomto výčtu nepřesnost – GATT nebyla a není mezinárodní organizací, tou je až WTO

Mezinárodní měnový fond (IMF)

- vytvořen k podpoře mez.měnového systému, k usnadnění růstu mez.obchodního systému, k podpoře stability měnových kurzů a mez.platebního systému.
- **hlavní úkol** : zmírňovat a zkracovat dobu trvání nerovnováhy platebních bilancí členských zemí.
- podmínkou členství = členství v IBRD.
- členské státy musí zajistit volnou směnitelnost měny vůči měnám zahraničním a mít k dispozici.
- možnost získat úvěr – ve stavu nouze (deficit platební bilance). Mohou požádat i bohaté státy (rozdíl od IBRD).
- pravidelné konzultace s členskými zeměmi → doporučení (pokud chce země čerpat fin.pomoc, musí doporučení plnit)
- **kritika v 90 letech, problém morálního hazardu**

Skupina Světové banky (WBG)

- původně jedna org. - **IBRD**, postupně vznikly 4 další
 - **IDA** (Mez.rozvojová asociace)
 - **IFC** (Mez.finanční korporace)
 - **MIGA** (Mnohostranná investiční záruční agentura)
 - **ICSID** (Mez.středisko pro řešení sporů z investic)
- **cíl** : podpora ekonomického a sociálního rozvoje prostřednictvím poskytování úvěrů a technické pomoci v rozvojových zemích (poskytnutím úvěru nastartovat obnovovanou ekonomiku)
- Vlastníky (podílňiky) banky jsou vlády členských států. Finanční zdroje IBRD získává většinou emisí obligací. Jejich splacení garantují vlády členských států.
- Úvěr nemůže získat FO, bohatá země. Hodně chudé země – výhodnější podmínky úvěru. Splatnost většinou 12 – 15 let.

Skupina Světové banky (WBG)

- různé názory „pomoc“
- vede ke zvyšujícím se nerovnostem, země se dostávají do stále většího zadlužení, protože nejsou schopny splácet ani staré úvěry
- IBDR i přes nesplacení starších poskytuje nové → tento negativní dopad bude nadále pokračovat
- rozvojové státy nakupují více, než si mohou dovolit = nerozvíjejí vlastní produkci

GATT 1947

- zatímco MMF a IBRD vznikly od počátku jako mez.organizace, zde byl vývoj poněkud odlišný.
- Sice se původně počítalo s MO, ale docházelo k průtahům. Státy měly zájem na snížení tarifů, proto relevantní ustanovení vyčleněna do samostatné smlouvy – GATT. Byl přijat Protokol o prozatímní použitelnosti GATT (platnost 1.1. 1948)
- 1948 měla vzniknout MO, ale negativní postoj USA ovlivnil celou řadu dalších států a k přijetí mez.smlouvy o Mez.obch.organizaci nakonec nedošlo.
- S tím byla spojena celá řada problémů :
 - Neexistence mezinárodní organizace
 - „provizornost“
 - Nejasnosti týkající se pravomocí GATT

CÍLE GATT 1947

- prostřednictvím vzájemných a pro zúčastněné výhodných dohod dosáhnout podstatného snížení cel a jiných překážek obchodu.
- čím dosáhnout :
 - poskytováním bezpodmínečných doložek nejvyšších výhod
 - reciprocitou nabytých a poskytnutých koncesí
 - ochranou domácí ekonomiky **pouze** pomocí cel
 - vypracování společných programů pro rozvoj obchodu
- od počátku řada výjimek
- činnost GATT – v tzv. kolech **rounds**

GATT 1947

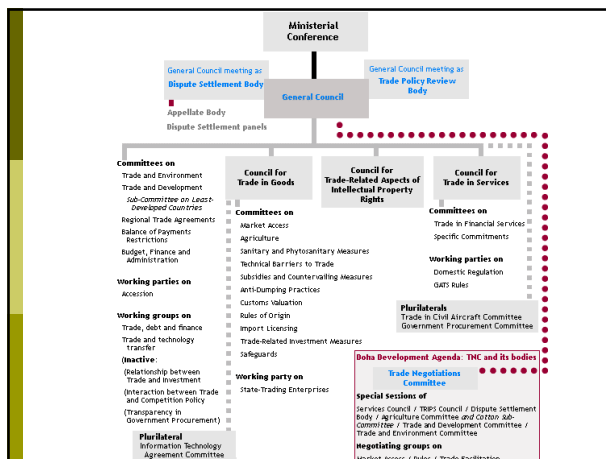
- první kola – zejména o snižování celních tarifů, teprve později (když byl patrný úspěch prvních kroků) se objevuje zájem na snižování netarifních překážek = zejména Tokijské (1973-1979) a Uruguayské kolo (1986-1994)
- v rámci Uruguayského kola – vznik nové MO = **WTO**
- GATT 1947 byl přetvořen na GATT 1994. Jedná se o inovovaný text, který již nezahrnuje organizační složku. Obě smlouvy chvíli existovaly vedle sebe. Smluvní státy GATT 1947 musely výslovně odstoupit a výslovně ratifikovat GATT 1994. WTO vedle GATT 1994 zajišťuje fungování dalších mez.smluv.

Rozdíly GATT vs. WTO

- GATT byla dočasným fórem. Nebyla to mezinárodní organizace, i když postupně vznikla jakási obdoba zajišťující dohled nad plněním dohod.
- WTO je stálá mez.organizace. Jako taková má svoje členy (GATT měla pouze smluvní státy). Je **právníckou** osobou, které každý stát poskytne právní způsobilost nutnou k výkonu jejich funkcí. Zástupci a úředníci – mají výsady a imunity (jako diplomaté)
- Systém mnohostranných dohod doprovázející GATT (od Tokio round) nebyl závazný. Vstupuje-li stát do WTO, **musí** přijmout veškeré mnohostranné dohody. Jinak vstup není možný.
- GATT = zboží, WTO = zboží, služby, duševní vlastnictví
- V obou útvarech systémy na řešení sporů, ve WTO pravděpodobně lepší.

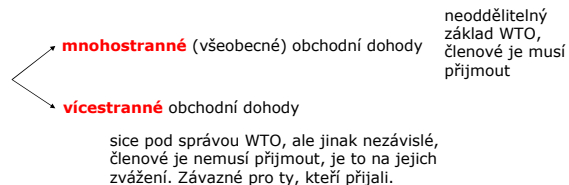
WTO 1.1.1995 (podpis 15.4.94 Marakéš), sídlo Ženeva

- zajištění realizace GATT 1994, dalších mnohostranných dohod a vícestranných dohod
- fórum pro projednávání „otáček“
- řešení sporů
- spolupráce s MMF a IBDR
- odstranění diskriminace = režimy nejvyšších výhod a národní režim
- další odstraňování bariér obchodu
- předvídatelnost obchodního systému
- více soutěžních prvků v systému – odstranění exp.podpor, dumpingů
- příznivější podmínky pro rozvojové země

WTO – struktura dohod

- jedná se o systém dohod

GATT 1994

- využívá již zmíněných dvou režimů – nejvyšších výhod, národního
- stanoví omezení výjimek z těchto dvou režimů
- stanoví podmínky a proces pro přijetí kvantitativních omezení
- meze pro přijetí jiných omezení než jsou cla a kvant. omezení
- Režim nejvyšších výhod se týká :
 - cel a jakýchkoliv dávek ukládaných při dovozu nebo vývozu, v souvislosti s dovozem a vývozem, i při mezinárodních převozech plateb za dovozy a vývozy
 - vybírání výše uvedeného
 - pravidel a formalit spojených s dovozem a vývozem

GATT 1994

- Režim národního zacházení se týká :
 - zboží po jeho vstupu na trh = netýká se uvalení cel na dovoz
 - vnitřních daní a dávek, předpisů ovlivňující prodej, dopravu, distribuci

GATS

- sjednána v rámci Uruguayského kola. První svého druhu.
- má pokrývat veškeré služby krom v ní výslovně uvedených
- opět režimy nejvyšších výhod a národní
- cíl = postupná liberalizace a transparentnost obchodu se službami
- vytvořena Rada pro obchod se službami

TRIPS

- objem obchodu s nehmotnými statky významně roste
- silná regulace normami mez.práva veřejného (WIPO)
- zajištění ochrany právům k duševnímu vlastnictví
- zajištění prosazení těchto práv státy na jejich území
- řešení sporů v této oblasti mezi členy WTO

Vnější obchodní vztahy do 1990

- **monopol státu** v oblasti vnějších hospodářských vztahů
- **stát** je subjektem, který **realizuje** zahraniční obchod
- podniky zahraničního obchodu – sice právně samostatné PO, ale vlastněné 100% státem, zřízené za účelem výkonu zahraničně obchodní činnosti.
- stát ovšem neodpovídal za závazky těchto podniků
- od 1990 velká část právní úpravy postupně rušena

Vnější obchodní vztahy do 2004

- ❑ od 1992 – obchodovat se zahraničními subjekty mohou všichni podnikatelé, pokud zákon nestanovil jinak (vojenský mat.)
- ❑ základní důvody změn = převzetí závazků ve WTO a přidružení k ES (Dohoda o přidružení)
- ❑ I přes značnou liberalizaci si stát uchovává vliv na pohyb zboží přes hranice (politické i ekonomické důvody).
- ❑ Další podstatná změna – v 2004, členství v ES

Vnější obchodní politika ES, principy

- ❑ tato oblast patří do „společné obchodní politiky“ upravené již Smlouvou o ES, čl. 131 – 134.
- ❑ zásada **asimilace** = výhody jednotného vnitřního trhu.
- ❑ zásada **jednoty** = jednotný režim pro dovoz i vývoz
-
- ❑ celní sazby
- ❑ celní a obchodní dohody
- ❑ sjednocování liberalizačních opatření
- ❑ vývozní politika (přímé a nepřímé podpory)
- ❑ obchodní ochranná opatření

Pravomoci ES

- ❑ **výlučné** = členské státy nemohou přijímat vlastní úpravu, ledaže k tomu jsou komunitární normou zmocněny.
- ❑ **smíšené** = členské státy mohou přijímat vlastní úpravu.
- ❑ koncepce výlučné pravomoci = z judikatury ESD
- ❑ oblast **GATT** = **celé ve výlučné pravomoci**
- ❑ oblast **GATS** = **výlučná pravomoc** na služby poskytované bez mezinárodního přemístování objednatelů a poskytovatelů (poskytované prostředím, Internetu nebo korespondenčně)
- ❑ oblast **TRIPS** = **výlučná pravomoc** na opatření na hranicích (zabavování padělaného/pirátského zboží)
- ❑ dohody o zemědělství, sanitární a fytosanitární opatření, technické překážky obchodu = **celé ve výlučné pravomoci**

Vnější obchodní politika ES

Cíl = kontrola kvantity dovozu a maximalizace kvantity vývozu za dodržení shodných podmínek pro všechny osoby podnikající na území ES a v rámci závazků přijatých ve WTO.

Nástroje :

Autonomní nástroje obch. politiky - CLA

Cílem Smlouvy o EHS = vytvoření **celní unie**, tj. prostoru, v jehož rámci se obchoduje bez překážek (čl. 23 Smlouvy ES) a zároveň existuje jednotná celní politika vůči třetím státům (společný celní sazebník – čl. 26 Smlouvy ES)

CLA : autonomní vs. smluvní (v rámci GATT – ovšem výjimky směrem k GSP, ACP – Cotton, EHP, ...)

s tím souvisí i promítnutí **preferenčního** a **nepreferenčního** režimu.

Autonomní nástroje obch. politiky - CLA

Provedeno předpisy :

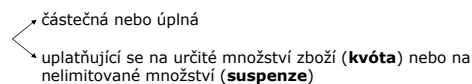
- ❑ **nařízení 2913/92, celní zákoník** – sjednocení evropského a národního práva, jednotně definuje pojmy
- ❑ **nařízení 2658/87, celní sazebník** – jeden ze zákl.prvků systému, možné odchylky nahoru (ochrana) i dolů (preference)
- ❑ nařízení 918/83, o systému Společenství pro osvobození od cla
- ❑ nařízení 1719/2005, systém všeobecných celních preferencí

Všeobecný systém preferencí

- ❑ vůči rozvojovým státům, v rámci WTO, na 10 let dopředu
- ❑ vyloučeny některé zemědělské výrobky, textil, obuv, ocel (pro rozvojové země nejzajímavější komodity).
- ❑ Země realizující zákazy nucených prací a práce dětí, event. ochranu životního prostředí = další zvýhodnění.
- ❑ Nejméně rozvinuté země – bezcelní přístup s výjimkou zbraní. Dočasné výjimky na banány, rýži, cukr.

Suspense a kvóty

- ❑ **suspense/kvóta = výjimka z povinnosti platit clo**

- ❑ snaha o podporu zájmů výrobců z ES. Cíl = podpora ekon.aktivity, podpora soutěže. Netýká se **antidamping. cel.**
- ❑ Předmětem = suroviny, polotovary, součástky, které **nejsou v ES dostupné**.
- ❑ Žádají členské státy jménem výrobců.

Dovozy do ES

- ❑ na jedné straně **neomezený dovoz** ze třetích států, na druhé straně požadavek na **ochranu zájmů ES/subjektů z ES**

- ❑ snaha řídit druh a množství dovozu a v rámci dovolených mezí tak chránit průmysl států ES

- **Obecná úprava** – nař. 519/94, o dovozu z určitých třetích zemí
- **Přechodná, časově omezená úprava** na dovoz z **Číny** – nař. 427/03
- **Zvláštní úprava** o dovozu **textilu**

Obecná úprava dovozu

Dovoz by měl být ze třetích zemí neomezený, krom ochranných opatření. Podmínkou jejich uvalení je proběhnutí **informačního a konzultačního postupu a vyšetřování**.

Informovat Komisi o nebezpečných trendech v dovozu, které by mohly vyžadovat zavedení ochr.opatření. Musí vždy předcházet zavedení ochr. opatření.

Zjistit, zda dovozy urč. Výrobku způsobují nebo mohou způsobit vážnou újmu výrobcům v ES. Musí předcházet zavedení ochr. opatření s výjimkou dočasného.

Dohled = jestliže vývoj dovozu urč. Výrobku naznačuje možnost hrozby vážné újmy výrobcům v ES, může být realizován statistický dohled nebo kontrola před dovozem. Omezená doba platnosti. Pro propuštění do volného oběhu je nutné předložení kontrolního dokumentu.

Ochranné opatření

Rozdíly podle toho, zda se jedná o členský stát WTO nebo stát stojící mimo.

2 podmínky (je-li stát z WTO, musí být splněny obě) :

- Zboží je dováženo ve zvýšeném množství
- Výrobcům v ES to působí nebo hrozí způsobit vážnou újmu.

Komise poté může :

- Omezit dobu platnosti kontrolního dokladu
- Podmínit propuštění do volného oběhu vydáním dovozního povolení. Volný dovoz se tak mění na **regulovaný**. Jedná se zejména o **dovozní kvóty**.
- Mohou zasahovat celé území ES, i jen některé regiony.
- Délka 4 roky, možnosti prodloužení, ... na max. 8 let.

Vývoz

Maximalizace exportu, jeho omezení pouze tam, kde se projevují specifické zájmy.

Spadá sem i problematika podpory vývozu (velice citlivé).

Obecně – bez omezení. To možné např. za situace, kdy hrozí vývoz na lukrativnější trhy a následně nedostatek v ES.

Zvláštní regulace pro :

- Kulturní předměty
- Kontaminované potraviny
- Zboží dvojího použití (civilní i vojenské)
- Nebezpečné chemikálie

Podpora vývozu

Kromě zemědělství se společná podpora vývozu ve společné obchodní politice nevyskytuje.

Opatření na podporu mohou být převzata pouze jednotlivými státy s ohledem na pravidla hospodářské soutěže.

Formy :

- Přímá/nepřímá podpora ve formě subvencí
- Pojištění se státní zárukou
- Poskytování úvěrů s výhodnějšími podmínkami

Smluvní nástroje společné obch. politiky

Zahrnuje: různé formy dohod a mezinárodních smluv – následující výčet nezahrnuje všechny, ale jen nejdůležitější.

1. **Preferenční dohody s rozvinutými státy (př. přidružené a přistupující státy k ES)**
2. **Preferenční dohody s rozvojovými státy**
3. **Vztahy vůči vyspělým a silným ekonomikám**
4. **Vztahy s dalšími zeměmi, popř. seskupeními zemí**

Dohody s rozvinutými státy

Patří sem:

- Vztahy vůči zemím ESVO a Švýcarsku
- Asociační dohody (vznik zóny volného obchodu nebo celní unie – např. Turecko)
- tzv. evropské dohody (SE a VE státy, přijaty za členy)

Dohody s rozvojovými státy

- 1) **Středozevní iniciativy**
- 2) **Státy karibské, africké a pacifické skupiny**

- Tři nejznámější dohody:
 - Dohody z Yaoundé I, II, III
 - Dohody z Lomé
 - Dohody z Cotonu

Vztahy vůči vyspělým a silným ekonomikám

- **USA**
- **Kanada**
- **Japonsko**
- **Austrálie**
- **Nový Zéland**
- **Čína**